

20. 7. 2005

ID: 34820

# Vyúčtování úhrad za plnění poskytovaná s užíváním bytů

O vyúčtování úhrad za plnění poskytovaná s užíváním bytů (cen a záloh za dodávku tepla a teplé užitkové vody) lze hovořit a vyúčtování může přivodit splatnost nedoplatku plynoucího z tohoto vyúčtování jen tehdy, obsahuje-li všechny předepsané náležitosti a je-li v něm uvedena cena provedené služby ve správné výši. Vyúčtování postrádající některou z předepsaných náležitostí nebo znějící na cenu v nesprávné výši není řádným vyúčtováním a není způsobilé vyvolat splatnost nedoplatku plynoucího z vyúčtování. Aby se tak mohlo stát, musel by pronajímatel vystavit nové úplné vyúčtování znějící na cenu ve správné výši.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 21 Cdo 803/2002, ze dne 26.11.2003)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobkyně České republiky - Správy vojenského bytového fondu Praha, se sídlem v Praze 6, U Prioru č. 1047, IČ 60460580, zastoupené advokátkou, proti žalovanému F. K., zastoupenému advokátem, o 26.377,40 Kč s příslušenstvím, vedené u Okresního soudu ve Svitavách pod sp.zn. 6 C 584/2000, o dovolání žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 29. ledna 2002, č.j. 18 Co 601/2001-99, tak, že dovolání žalobkyně proti výroku rozsudku krajského soudu o náhradě nákladů řízení se odmítá, jinak se dovolání žalobkyně zamítá.

Z odůvodnění :

Žalobkyně se (poté, co v důsledku odporu podaného žalovaným byl zrušen platební rozkaz, vydaný Okresním soudem ve Svitavách dne 2.6.2000 pod č.j. 2 Ro 450/2000-14a) domáhala, aby žalovanému bylo uloženo zaplatit jí částku 11.457,- Kč s poplatkem z prodlení ve výši 2,5 promile denně, nejméně 25,- Kč za každý i započatý měsíc prodlení, od 16.3.2000 do zaplacení, a částku 24.203,- Kč s poplatkem z prodlení ve výši 2,5 promile denně, nejméně 25,- Kč za každý i započatý měsíc prodlení, od 30.10.1999 do zaplacení. Žalobu odůvodnila zejména tím, že jde o nedoplatky za služby spojené s užíváním bytu (dodávku tepla a teplé užitkové vody) za období roku 1997 a roku 1998, které byly vyúčtovány žalovanému jako nájemci bytu č. 3 v domě čp. 984 na H. ulici v P.; poslední vyúčtování, které bylo žalovanému doručeno, činilo za rok 1997 (ze dne 26.6.1998) částku 11.457,- Kč a za rok 1998 (ze dne 7.7.1999) částku 24.203,- Kč.

V průběhu řízení před soudem prvního stupně - po podání znaleckého posudku znalce Ing. J. C. - u jednání soudu dne 13.9.2001 žalobkyně prohlásila, že „byť má určité výhrady ke znaleckému posudku, rozhodla se z něho vycházet“ a že z tohoto důvodu „mění žalobu“ (správně šlo o částečné zpětvzetí žaloby). Požádala, aby soud připustil „změnu žaloby“ tak, že žalovaný je povinen žalobkyni zaplatit 12.024,50 Kč s poplatkem z prodlení od 16.3.2000 do zaplacení a 14.352,90 Kč s poplatkem z prodlení od 30.10.1999 do zaplacení; nové vyúčtování ve vztahu k žalovanému však neprovedla.

Okresní soud ve Svitavách - poté, co usnesením vyhlášeným při jednání dne 13.9.2001 „změnu žaloby podle přednesu zástupkyně žalobkyně připustil“ a řízení ohledně částky 9.282,60 Kč zastavil - rozsudkem ze dne 13.9.2001, č.j. 6 C 584/2000-82, žalovanému uložil, aby žalobkyni zaplatil 26.377,40 Kč s poplatkem z prodlení ve výši 2,5 promile denně z částky 12.024,50 Kč od 16.3.2000 do zaplacení, zamítl žalobu ohledně poplatku z prodlení ve výši 2,5 promile denně z částky 14.352,90 Kč od 30.10.1999 do zaplacení a rozhodl, že žalovaný je povinen zaplatit žalobkyni na náhradě nákladů řízení 6.056,- Kč k rukám advokátky a že žalobkyně je povinna nahradit České republice - Okresnímu soudu ve Svitavách na nákladech řízení 9.692,- Kč. Při posouzení výše uplatněného nároku vycházel soud prvního stupně ze znaleckého posudku znalce Ing. J. C., který po přezkoumání vyúčtování nákladů na dodávku tepla a teplé užitkové vody pro dům čp. 984 na H. ulici v P. vyčíslil nedoplatek žalovaného z titulu žalobou uplatněného plnění poskytovaného s užíváním bytu za rok 1997 na částku 12.024,50 Kč a za rok 1998 na částku 14.352,90 Kč. Ohledně poplatku z prodlení z dlužné částky 12.024,50 Kč od 16.3.2000 do zaplacení žalobě rovněž vyhověl, když

vycházel z toho, že k zaplacení nedoplatku do 15.3.2000 byl žalovaný vyzván dopisem žalobkyně ze dne 29.2.2000, že zde nebyla zjištěna nesprávnost žalobcova vyúčtování v tom směru, že by žalovaného poškozovalo, a že výpočet znalce se od tohoto vyúčtování liší jen nepatrně. Naproti tomu ohledně žalobou požadovaného poplatku z prodlení z dlužné částky 14.352,90 Kč od 30.10.1999 do zaplacení dovedl, že vyúčtování za rok 1998 nebylo řádné, neboť obsahovalo nepřesné údaje a početní chyby a lišilo se nikoli nepodstatně od vyúčtování provedeného znalcem (žalobkyně původně vyúčtovala žalovanému nedoplatek za rok 1998 ve výši 24.203,- Kč). Protože splatnost poplatku z prodlení je podmíněna řádným vyúčtováním úplaty za poskytnutá plnění, včetně jejího rozvrhu na jednotlivého nájemce v domě, a protože ke změně žaloby ohledně výše dlužného plnění za rok 1998 došlo až „nyní“, tj. v průběhu řízení před soudem, dospěl soud prvního stupně k závěru, že žalovaný nebyl se zaplacením nedoplatku za rok 1998 ve výši 14.352,90 Kč v prodlení; proto žalobkyni poplatek z prodlení z této částky nepřiznal a žalobu v této části zamítl.

K odvolání žalobkyně Krajský soud v Hradci Králové rozsudkem ze dne 29.1.2002, č.j. 18 Co 601/2001-99, rozsudek soudu prvního stupně ve výroku, jímž byla zamítnuta žaloba o poplatek z prodlení z částky 14.352,90 Kč (tj. „ve výroku II“), ve výroku o nákladech řízení (tj. „ve výroku I“) a ve výroku „o náhradě zálohovaných nákladů řízení“ (tj. „ve výroku III“) potvrdil a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení; zároveň uvedl, že „ve výroku I, pokud jím bylo žalobě vyhověno, zůstává rozsudek okresního soudu nedotčen“. Odvolací soud souhlasil se soudem prvního stupně, že vyúčtování nedoplateků úhrady za služby (dodávku tepla a teplé užitkové vody) dodávané do bytu žalovaného v roce 1998 nebylo řádné a že na základě tohoto vyúčtování se od 30.10.1999 nestal vyúčtováný nedoplatek splatným ani ve snížené výši 14.352,90 Kč, která byla nakonec v soudním řízení shledána správnou. Názor soudu prvního stupně, že řádné vyúčtování je předpokladem splatnosti nároku na zaplacení poplatku z prodlení, je podle odvolacího soudu konformní s dosavadní soudní praxí a právní teorií (právní literaturou); odkázal přitom na „Občanský zákoník. Komentář. Díl I, Praha -Panorama -1987,596“ - výklad ustanovení § 169 občanského zákoníku, ve znění účinném před 1.1.1992, a uvedl, že odvolací soud se od stanoviska právní teorie neodchyluje, neboť ho lze použít i v současné době podle platných právních předpisů (tj. „vyhlášky č. 245/1995 Sb., ve znění vyhlášky 85/1998 Sb.“). Názor žalobkyně, že nájemce je povinen platit poplatek z prodlení již od doby vyúčtování alespoň z té částky, která byla, byť i později, shledána správnou až v soudním sporu, odmítl s odůvodněním, že „bylo by pro nájemce neúnosným rizikem pouštět se s pronajímatelem do sporu o správnost vyúčtování“ (uvedl, že „denní poplatek z prodlení by za dobu od vyúčtování do doby právní moci rozhodnutí mohl dosáhnout vysokých částek, jež by pak šly k tíži nájemce, který obvykle není vybaven úplnými informacemi o podkladech pro vyúčtování a zpravidla ani předem přesně neví, jaká výše nákladů připadá na něho a na ostatní nájemce“). Na rozdíl od soudu prvního stupně, který vycházel z toho, že pro vadné vyúčtování pozbyla žalobkyně vůči žalovanému nárok na poplatek z prodlení jednou provždy (když žalobu v části o zaplacení poplatku z prodlení z částky 14.352,90 Kč zamítl v celém rozsahu), dospěl odvolací soud k závěru, že v těch případech, kdy „vyúčtování poplatku z prodlení“ (správně zřejmě vyúčtování úplat za dodávku tepla a teplé užitkové vody) nebylo řádné, nastává jeho splatnost - v té části, která nakonec byla shledána správnou - až tím dnem, kdy je jisté, co z původního vyúčtování bylo správné; za tento den považoval den, kdy rozsudek nabyl právní moci. Protože však žalovaný dne 17.9.2001, tedy před právní mocí rozsudku, žalobkyni dlužnou úhradu za roky 1997 a 1998 (ve výši 26.377,40 Kč) zaplatil, odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně potvrdil.

Proti tomuto rozsudku odvolacího soudu do výroku, kterým byl potvrzen rozsudek soudu prvního stupně ve výroku o zamítnutí žaloby o poplatek z prodlení z částky 14.352,90 Kč a ve výroku o náhradě nákladů řízení ve vztahu mezi účastníky navzájem a ve vztahu ke státu, podala žalobkyně dovolání. Nesouhlasí se závěrem soudů obou stupňů, že předpokladem nároku na poplatek z prodlení je řádnost vyúčtování, a odvolacímu soudu vytyká, že neakceptoval její názor, že „nájemce je povinen platit poplatek z prodlení již od doby vyúčtování alespoň z té částky, která byla, byť i později, shledána správnou až v soudním sporu“. Žalobkyně připomíná, že požadovala po žalovaném úhradu poplatku z prodlení ode dne následujícího po dni, kdy byl žalovanému nedoplatek vyúčtován (žalovaný ke dni splatnosti nedoplatek neuhradil a ocitl se v prodlení), tj. od 30.10.1999, že „na základě závěrů znaleckého posudku došlo ke změně vykázaných částek nedoplateků“, a že proto uplatňuje nárok na poplatek z prodlení „pouze z těchto upravených částek, ovšem za celou dobu, kdy byl žalovaný v prodlení“. Podle žalobkyně neprovede-li nájemce platbu vyúčtováného nedoplatku za služby spojené s užíváním bytu, vystavuje se vždy nebezpečí nutnosti úhrady poplatku z prodlení; „namítá-li nájemce posléze výši těchto částek a dojde-li k jejich změně, bude samozřejmě rozdíl mezi těmito částkami mezi stranami vypořádán i s příslušenstvím“. Zdůrazňuje také, že v daném případě byl žalovaný v prodlení s platbou nedoplatku z vyúčtování za rok 1998 od 30.10.1999 do 17.9.2001 (za 689 dní činí poplatek z prodlení 24.721,30 Kč), že po tuto dobu žalobkyně za žalovaného provozovatelům sítí uhradila vykázané částky a že po celou tuto dobu jej v podstatě uvěřovala, aniž by měla jakýkoliv výnos z těchto částek a aniž by žalovaného stíhala jakákoliv sankce za opožděné platby. Poukazuje na to, že u Okresního soudu ve Svitavách v několika obdobných sporech bylo rozhodnuto o poplatku z prodlení rozdílně a že soudy zastávají v této otázce „zcela nejednotný výklad“. Žalobkyně nesouhlasí s rozhodnutím odvolacího soudu ani v tom, že potvrdil rozsudek soudu prvního stupně ve výroku o náhradě nákladů řízení před soudem prvního stupně a o náhradě nákladů řízení státu. Namítá, že byla chybně

vypočtena výše nákladů řízení a následně nesprávně určen podíl jejich náhrady; dovozuje, že mělo být postupováno podle ustanovení § 142 odst. 2 o.s.ř. a přiznáno jí 48% nákladů uplatněných k náhradě. S poukazem na to, že znalecký posudek nenavrhovala, že „znalecký posudek by měl sloužit jako důkazní prostředek pro řádný postup důkazního řízení a jako podklad pro objektivní rozhodování soudu“, že znalecký posudek „by neměl být podáván v zájmu jedné či druhé strany sporu a ani takto označován“ a že jeho výsledky mohou být využity v dalších třech obdobných sporech vedených u Okresního soudu ve Svitavách, nesouhlasí žalobkyně ani s tím, aby platila státu na znalečném částku 9.692,- Kč. Protože rozsudek odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci, navrhla, aby dovolací soud rozsudek odvolacího soudu zrušil a aby mu věc vrátil k dalšímu řízení.

Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací (§ 10a o.s.ř.) po zjištění, že dovolání proti pravomocnému rozsudku odvolacího soudu bylo podáno oprávněnou osobou (účastníkem řízení) v zákonné lhůtě (§ 240 odst. 1 o.s.ř.), při přezkoumání věci, které provedl bez nařízení jednání (§ 243a odst.1 věta první o.s.ř.), se nejprve zabýval otázkou přípustnosti dovolání.

Dovoláním lze napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští (§ 236 odst. 1 o. s. ř.).

Podmínky přípustnosti dovolání proti rozhodnutí odvolacího soudu jsou obsaženy v ustanovení § 237, § 238, § 238a a § 239 o.s.ř.

Dovolání je přípustné proti rozsudku odvolacího soudu a proti usnesení odvolacího soudu, jimiž bylo změněno rozhodnutí soudu prvního stupně ve věci samé [§ 237 odst.1 písm. a) o.s.ř.] nebo jimiž bylo potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně, kterým soud prvního stupně rozhodl ve věci samé jinak než v dřívějším rozsudku (usnesení) proto, že byl vázán právním názorem odvolacího soudu, který dřívější rozhodnutí zrušil [§ 237 odst.1 písm.b) o.s.ř.], anebo jimiž bylo potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně, jestliže dovolání není přípustné podle ustanovení § 237 odst.1 písm.b) o.s.ř. a dovolací soud dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam [§ 237 odst.1 písm.c) o.s.ř.]; to neplatí ve věcech, v nichž dovoláním dotčeným výrokem bylo rozhodnuto o peněžitém plnění nepřevyšujícím 20.000,- Kč a v obchodních věcech 50.000,- Kč, přičemž se nepřihlíží k příslušenství pohledávky [§ 237 odst.2 písm.a) o.s.ř.], a ve věcech upravených zákonem o rodině, ledaže jde o rozsudek o omezení nebo zbavení rodičovské zodpovědnosti nebo pozastavení jejího výkonu, o určení (popření) rodičovství nebo o nezrušitelné osvojení [§ 237 odst.2 písm. b) o.s.ř.].

Rozhodnutí odvolacího soudu má po právní stránce zásadní význam ve smyslu ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o.s.ř. zejména tehdy, řeší-li právní otázku, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo která je odvolacími soudy nebo dovolacím soudem rozhodována rozdílně, nebo řeší-li právní otázku v rozporu s hmotným právem [§ 237 odst. 3 o.s.ř.].

Dovolání je také přípustné proti usnesení odvolacího soudu, jímž bylo změněno usnesení soudu prvního stupně nebo jímž bylo potvrzeno usnesení soudu prvního stupně, kterým soud prvního stupně rozhodl jinak než v dřívějším usnesení proto, že byl vázán právním názorem odvolacího soudu, který dřívější usnesení zrušil, anebo jímž bylo potvrzeno usnesení soudu prvního stupně, jestliže dovolání není jinak přípustné a dovolací soud dospěje k závěru, že napadené usnesení má po právní stránce zásadní význam, a to v případech, kdy usnesením odvolacího soudu bylo potvrzeno nebo změněno usnesení soudu prvního stupně, kterým bylo rozhodnuto o žalobě na obnovu řízení, o zamítnutí návrhu na změnu rozhodnutí podle ustanovení § 235h odst. 1 věty druhé o.s.ř., ve věci konkursu a vyrovnání, o žalobě pro zmatečnost, o návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí, ve věci zastavení výkonu rozhodnutí, ve věci udělení příklepu ve výkonu rozhodnutí, o rozvrhu rozdělované podstaty ve výkonu rozhodnutí nebo o povinnostech vydražitele uvedeného v ustanoveních § 336m odst. 2 (§ 336n) a v § 338za odst. 2 o.s.ř. [§ 238 a § 238a o.s.ř.].

Dovolání je rovněž přípustné proti usnesení odvolacího soudu, jímž bylo rozhodnutí soudu prvního stupně zrušeno a řízení zastaveno, popřípadě věc byla postoupena orgánu, do jehož pravomoci náleží [§ 239 odst.1 písm. a) o.s.ř.], jímž bylo v průběhu odvolacího řízení rozhodnuto o tom, kdo je procesním nástupcem účastníka, o zastavení řízení podle ustanovení § 107 odst.5 o.s.ř., o vstupu do řízení na místo dosavadního účastníka podle ustanovení § 107a o.s.ř., o přistoupení dalšího účastníka podle ustanovení § 92 odst.1 o.s.ř. a o záměně účastníka podle ustanovení § 92 odst.2 o.s.ř. [§ 239 odst.1 písm.b) o.s.ř.], jímž bylo potvrzeno usnesení soudu prvního stupně o zastavení řízení podle ustanovení § 104 odst. 1 o.s.ř. [§ 239 odst.2 písm.a) o.s.ř.], jímž bylo potvrzeno nebo změněno usnesení soudu prvního stupně, kterým bylo rozhodnuto o tom, kdo je procesním nástupcem účastníka, o zastavení řízení podle ustanovení § 107 odst.5 o.s.ř., o vstupu do řízení na místo dosavadního účastníka podle ustanovení § 107a o.s.ř., o přistoupení dalšího účastníka podle ustanovení § 92 odst.1 o.s.ř. a o záměně účastníka podle ustanovení § 92 odst. 2 o.s.ř. [§ 239 odst.2 písm.b) o.s.ř.], nebo jímž bylo potvrzeno usnesení soudu prvního stupně o odmítnutí návrhu (žaloby), ledaže by

byl odmítnut návrh na předběžné opatření podle ustanovení § 75a o.s.ř. [§ 239 odst. 3 o.s.ř.].

V posuzovaném případě žalobkyně napadá dovoláním rozsudek odvolacího soudu také ve výroku, jímž byl potvrzen rozsudek soudu prvního stupně ve výroku o náhradě nákladů řízení ve vztahu mezi účastníky navzájem a ve výroku o náhradě nákladů řízení státu.

O náhradě nákladů řízení soud v občanském soudním řízení rozhoduje usnesením (srov. § 167 odst.1 o.s.ř.); povahu usnesení toto rozhodnutí neztrácí ani v případě, jestliže je přiřčeno k rozhodnutí o věci samé, u něhož je stanovena forma rozsudku. Přípustnost dovolání proti tomuto výroku rozsudku odvolacího soudu je proto třeba posoudit shodně, jako kdyby bylo dovoláním napadeno usnesení odvolacího soudu.

Přípustnost dovolání proti výroku rozsudku odvolacího soudu o náhradě nákladů řízení není podle ustanovení § 237 o.s.ř. v posuzované věci dána, a to již z toho důvodu, že usnesení o náhradě nákladů řízení není rozhodnutím (usnesením) ve věci samé. Pojem „věc sama“ je totiž právní teorií i soudní praxí vykládán jednotně jako věc, která je tím předmětem, pro nějž se řízení vede; v řízení, v němž má být rozhodnut spor o právo mezi účastníky, kteří stojí proti sobě v postavení žalobce a žalovaného, je tedy věcí samou nárok uplatněný žalobou, o němž má být v příslušném řízení věcně rozhodnuto. Rozhodnutí o náhradě nákladů řízení je rozhodnutím o vedlejší plnění (jde o rozhodnutí výlučně procesní povahy), které věcně neřeší práva a povinnosti účastníků uplatněná žalobou a není tedy rozhodnutím o věci samé.

Dovolání proti nákladovým výrokům není přípustné ani podle ustanovení § 238, § 238a a § 239 o.s.ř., protože napadeným rozhodnutím nebylo rozhodnuto ve věcech, které jsou taxativně vyjmenovány v ustanoveních § 238 a § 238a o.s.ř., a nejde rovněž o žádný z případů procesních rozhodnutí uvedených v ustanovení § 239 o.s.ř.

Z uvedeného vyplývá, že dovolání proti výrokům rozsudku odvolacího soudu o náhradě nákladů řízení - ve vztahu mezi účastníky navzájem ani vztahu mezi účastníky a státem - není přípustné, a to bez zřetele k povaze takového výroku, tedy bez ohledu na to, zda jde o měnící nebo potvrzující rozhodnutí o nákladech řízení (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31.1.2002, sp.zn. 29 Odo 874/2001, uveřejněné pod č. 4 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, ročník 2003).

Protože dovolání žalobkyně směřuje v této části proti rozhodnutí odvolacího soudu, proti němuž není tento mimořádný opravný prostředek přípustný, Nejvyšší soud České republiky její dovolání v této části podle ustanovení § 243b odst. 5 věty první a § 218 písm. c) o.s.ř. odmítl.

Žalobkyně napadá dovoláním rozsudek odvolacího soudu - mimo výše uvedený potvrzující výrok o náhradě nákladů řízení - také ve výroku, kterým byl potvrzen rozsudek soudu prvního stupně ve výroku o věci samé, jímž byla zamítnuta žaloba ohledně poplatku z prodlení ve výši 2,5 promile denně z částky 14.352,90 Kč od 30.10.1999 do zaplacení.

Podle ustanovení § 237 odst.1 písm.b) o.s.ř. dovolání není přípustné, a to již proto, že ve věci nebylo soudem prvního stupně vydáno rozhodnutí ve věci samé, které by bylo odvolacím soudem zrušeno. Dovolání žalobkyně proti rozsudku odvolacího soudu tedy může být přípustné jen při splnění předpokladů uvedených v ustanovení § 237 odst.1 písm.c) o.s.ř.

Přípustnost dovolání podle ustanovení § 237 odst.1 písm.c) o.s.ř. není založena již tím, že dovolatel tvrdí, že napadené rozhodnutí odvolacího soudu má ve věci samé po právní stránce zásadní význam. Přípustnost dovolání nastává tehdy, jestliže dovolací soud za použití hledisek, příkladmo uvedených v ustanovení § 237 odst.3 o.s.ř., dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí odvolacího soudu ve věci samé po právní stránce zásadní význam skutečně má.

Z hlediska skutkového stavu bylo v projednávané věci zjištěno (správnost zjištění soudů v tomto směru dovolatelka nepochybně), že žalobkyně jako správce domu čp. 984 na H. ulici v P. žalovanému jako nájemci bytu č. 3 v tomto domě vyúčtovala (naposledy dne 7.7.1999) nedoplatek za služby poskytované s užíváním bytu v období od 1.1.1998 do 31.12.1998 ve výši 24.203,- Kč; zaplacení této částky s poplatkem z prodlení od 30.10.1999 se také žalobou domáhala. V průběhu řízení před soudem prvního stupně (po podání znaleckého posudku) žalobkyně vzala žalobu zčásti zpět - na nedoplatek za rok 1998 namísto částky 24.203,-Kč s poplatkem z prodlení od 30.10.1999 do zaplacení požaduje částku 14.352,90 Kč s poplatkem z prodlení od 30.10.1999 do zaplacení; nové vyúčtování služeb poskytovaných s užíváním bytu za rok 1998 ve vztahu k žalovanému však neprovedla.

Za tohoto stavu věci bylo pro rozhodnutí významné posouzení právní otázky, jaký vliv na splatnost nedoplatku za

dodávku tepla a teplé užitkové vody má skutečnost, že vyúčtování úhrad za plnění poskytovaná s užíváním bytu (cen a záloh za dodávku tepla a teplé užitkové vody) nebylo provedeno řádně (správně).

Se závěrem soudů obou stupňů, že předpokladem nároku na poplatek z prodlení je „řádnost vyúčtování“, dovolatelka nesouhlasí a odvolacímu soudu vytýká, že neakceptoval její názor, že „nájemce je povinen platit poplatek z prodlení již od doby vyúčtování alespoň z té částky, která byla, byť i později, shledána správnou až v soudním sporu“.

Uvedená právní otázka - za právní úpravy, která nastala po zrušení vyhlášky Ministerstva místního hospodářství č. 197/1957 Ú.l., o úplatě za ústřední (dálkové) vytápění a za dodávku teplé vody - nebyla v rozhodování dovolacího soudu vyřešena. Vzhledem k tomu, že její posouzení bylo pro rozhodnutí projednávané věci významné (určující), představuje napadený rozsudek odvolacího soudu rozhodnutí, které má ve věci samé po právní stránce zásadní význam. Dovolací soud proto dospěl k závěru, že dovolání proti rozsudku odvolacího soudu je přípustné podle ustanovení podle § 237 odst.1 písm.c) o.s.ř.

Po přezkoumání rozsudku odvolacího soudu ve smyslu ustanovení § 242 o.s.ř., Nejvyšší soud České republiky dospěl k závěru, že dovolání není opodstatněné.

Projednávanou věc je třeba posuzovat i v současné době - vzhledem k tomu, že žalobce uplatnil nárok na poplatek z prodlení z vyúčtování dodávky tepla a teplé užitkové vody za rok 1998 (za období od 1.1.1998 do 31.12.1998) - podle právních předpisů v té době účinných, a to podle zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku, ve znění zákonů č. 58/1969 Sb., č. 131/1982 Sb., č. 94/1988 Sb., č. 188/1988 Sb., č. 87/1990 Sb., č. 105/1990 Sb., č. 116/1990 Sb., č. 87/1991 Sb., č. 509/1991 Sb., č. 264/1992 Sb., č. 267/1994 Sb., č. 104/1995 Sb., č. 118/1995 Sb., č. 94/1996 Sb., č. 89/1996 Sb., č. 227/1997 Sb., č. 91/1998 Sb. a č. 165/1998 Sb., tedy podle občanského zákoníku ve znění účinném do 31.3.2000 (dále jen „obč. zák.“), podle vyhlášky č. 176/1993 Sb., o nájemném z bytu a úhradě za plnění poskytovaná s užíváním bytu, ve znění vyhlášek č. 30/1995 Sb., č. 274/1995 Sb., č. 86/1997 Sb. a č. 41/1999 Sb. (citovaná vyhláška byla zrušena dnem 31. prosince 2001 nálezem Ústavního soudu České republiky uveřejněným pod č. 231/2000 Sb.) - dále též jen „vyhl.č. 176/1993 Sb.“, a podle vyhl.č. 245/1995 Sb., kterou se stanoví pravidla pro vytápění a dodávku teplé užitkové vody včetně rozúčtování nákladů na objekty a mezi konečné spotřebitele, ve znění vyhl.č. 85/1998 Sb. (citované vyhlášky byly zrušeny dnem 1.1.2002 vyhláškou č. 224 /2001 Sb.) - dále též jen „vyhl.č. 245/1995 Sb.“

Podle ustanovení § 696 odst. 1 obč. zák. způsob výpočtu nájemného, úhrady za plnění poskytovaná s užíváním bytu, způsob jejich placení, jakož i případy, ve kterých je pronajímatel oprávněn jednostranně zvýšit nájemné, úhradu za plnění poskytovaná s užíváním bytu, a změnit další podmínky nájemní smlouvy, stanoví zvláštní právní předpis.

Podle ustanovení § 696 odst. 2 obč. zák. úhrada za plnění poskytovaná s užíváním bytu nebo záloha na ně se platí spolu s nájemným, nebude-li účastníky dohodnuto nebo právním předpisem stanoveno jinak.

Podle ustanovení § 697 obč. zák. nezaplatí-li nájemce nájemné nebo úhradu za plnění poskytovaná s užíváním bytu do pěti dnů po její splatnosti, je povinen zaplatit pronajímateli poplatek z prodlení; poplatek z prodlení je zákonem (srov. § 121 odst. 3 obč. zák.) pokládán za příslušenství pohledávky. Výše poplatku z prodlení činí za každý den prodlení 2,5 promile dlužné částky, nejméně však 25 Kč za každý i započatý měsíc prodlení (§ 2 nařízení vlády č. 142/1994 Sb., ve znění pozdějších předpisů).

Zvláštním předpisem upravujícím způsob placení nájemného byla - v posuzovaném období - vyhláška č. 176/1993 Sb.

Podle ustanovení § 13 odst. 1 vyhlášky č. 176/1993 Sb. nájemné se platí měsíčně, a to nejpozději do posledního dne kalendářního měsíce, za který se platí nájemné, pokud se pronajímatel s nájemcem nedohodnou jinak. V nájemném nejsou zahrnuty ceny služeb. Jsou to ceny za ústřední (dálkové) vytápění a za dodávku teplé vody, úklid společných prostor v domě, užívání výtahu, dodávku vody z vodovodů a vodáren, odvádění odpadních vod kanalizacemi, užívání domovní prádely, osvětlení společných prostor v domě, kontrolu a čištění komínů, odvoz popela a smetí, odvoz splašků a čištění žump a vybavení bytu společnou televizní a rozhlasovou anténou, popřípadě další služby, na nichž se pronajímatel s nájemcem dohodne (§ 11 odst.1 vyhl.č. 176/1993 Sb.). Ceny služeb se sjednávají podle zvláštních předpisů nebo rozhodnutí cenového orgánu. Není-li v těchto předpisech nebo rozhodnutích stanovena regulace sjednaných cen služeb a jde-li o služby, které neposkytuje sám pronajímatel, sjednávají se jejich ceny ve výši odpovídající cenám obvyklým v místě a čase plnění, které dodavatelé těchto služeb uplatňují vůči pronajímatelům (§ 11 odst.2 vyhl.č. 176/1993 Sb.). Ceny služeb se rozúčtují na jednotlivé nájemce bytů podle zvláštních předpisů nebo rozhodnutí cenového orgánu (§ 11 odst. 5 vyhl.č. 176/1993 Sb.). Skutečná výše cen a záloh za jednotlivé služby se zúčtuje vždy za kalendářní rok nejpozději s vyúčtováním

otopného období, a není-li dodáváno teplo ani teplá voda, pak do 31. srpna následujícího roku. Tento postup platí, pokud není zvláštním předpisem nebo rozhodnutím cenového orgánu stanoven jiný postup nebo pokud se pronajímatel s nájemcem nedohodnou jinak (§ 11 odst. 10 vyhl.č. 176/1993 Sb.).

Zvláštním předpisem, na který v ustanovení § 11 odkazuje vyhl.č. 176/1993 Sb., byla vyhláška Ministerstva průmyslu a obchodu č. 245/1995 Sb., kterou se stanoví pravidla pro vytápění a dodávku teplé užitkové vody včetně rozúčtování nákladů na objekty a mezi konečné spotřebitele, která s účinností od 1.1.1996, zrušila vyhlášku Ministerstva místního hospodářství č. 197/1957 Ú.l., o úplatě za ústřední (dálkové) vytápění a za dodávku teplé vody. Tato vyhláška v ustanovení § 1 upravuje pravidla pro vytápění a dodávku teplé užitkové vody a pravidla pro rozdělení nákladů, které se rozúčtovávají na objekty a mezi konečné spotřebitele za teplo k vytápění a jinému využití a dodávku teplé užitkové vody.

Podle ustanovení § 10 odst.1 vyhl.č. 245/1995 Sb. náklady za vytápění a dodávku teplé užitkové vody připadající na spotřebitele se rozúčtovávají jednou ročně, a to nejpozději do tří měsíců po uplynutí účtovacího období.

Podle ustanovení § 10 odst.2 vyhl.č. 245/1995 Sb. vyúčtování obsahuje:

a) spotřebu tepla pro vytápění a spotřebu tepla pro přípravu teplé užitkové vody v GJ, spotřebu studené vody pro přípravu teplé užitkové vody v m<sup>3</sup>, která připadá na účtovací jednotku,

b) jednotkové ceny tepla pro vytápění a přípravu teplé užitkové vody v Kč/GJ a studené vody pro přípravu teplé užitkové vody v Kč/m<sup>3</sup>, které připadají na účtovací jednotku,

c) celkové náklady účtovací jednotky v Kč odděleně na vytápění, na teplo v teplé užitkové vodě a na studenou vodu v teplé užitkové vodě, které jsou rozúčtovány mezi spotřebitele, a rozdělení těchto nákladů na základní a spotřební složku,

d) podlahovou plochu (§ 6 odst.5) účtovací jednotky a podlahovou plochu spotřebitelova bytu či nebytového prostoru v m<sup>2</sup>, součet přepočtených náměrů spotřeby v účtovací jednotce a ve spotřebitelově bytu či nebytovém prostoru v náměrných a přepočtených jednotkách, je-li v účtovací jednotce instalováno u spotřebitelů příslušné měření, případně průměrný počet osob bydlících v účtovacím období v účtovací jednotce a ve spotřebitelově bytu,

e) podíl nákladů základní složky, spotřební složky a celkový náklad v Kč, který připadá k úhradě spotřebiteli (uživateli bytu či nebytového prostoru) zvláště za službu vytápění, dodávky tepla v teplé užitkové vodě a studené vody v teplé užitkové vodě včetně způsobu výpočtu.

Podle ustanovení § 242 odst. 3 věty první o.s.ř. rozhodnutí odvolacího soudu lze přezkoumat jen z důvodů uplatněných v dovolání. Proto se dovolacím přezkumu otvírá pouze právní otázka dovolatelkou vytyčená, jaký vliv na splatnost nedoplatku za dodávku tepla a teplé užitkové vody má skutečnost, že vyúčtování úhrad za plnění poskytovaná s užíváním bytu (cen a záloh za dodávku tepla a teplé užitkové vody) nebylo provedeno řádně (správně), která byla také pro posouzení věci určující.

Pro posouzení počátku povinnosti žalovaného platit poplatek z prodlení z nedoplatku plynoucího z vyúčtování dodávky tepla a teplé užitkové vody (za rok 1998) je rozhodné, kdy nastala splatnost uvedeného nedoplatku - pohledávky (§ 697 obč. zák.).

Vyúčtování úhrad za plnění poskytovaná s užíváním bytů (cen a záloh za dodávku tepla a teplé užitkové vody) - dále též jen „vyúčtování“ - ve vztahu k nájemcům bytů provádí zásadně pronajímatel (vlastník, případně správce domu nebo bytu) jako účastník právního vztahu z nájmu bytu, a to i v těch případech, kdy dodavatelem tepla je jiný subjekt.

Podmínkou splatnosti nedoplatku je, že bylo vyúčtování řádně (tj. v souladu s předpisy jej regulujícími) provedeno a nájemce s ním byl seznámen. Vyúčtování provedené v rozporu s příslušnými předpisy nemůže vyvolat ani účinky, které s (řádným) vyúčtováním zákon spojuje.

O vyúčtování úhrad za plnění poskytovaná s užíváním bytů (cen a záloh za dodávku tepla a teplé užitkové vody) lze hovořit a vyúčtování může přivodit splatnost nedoplatku plynoucího z tohoto vyúčtování jen tehdy, obsahuje-li všechny předepsané náležitosti a je-li v něm uvedena cena provedené služby ve správné výši. Vyúčtování postrádající některou z předepsaných náležitostí nebo znějící na cenu v nesprávné výši není řádným vyúčtováním a není způsobilé

vyvolat splatnost nedoplatku plynoucího z vyúčtování. Aby se tak mohlo stát, musel by pronajímatel vystavit nové úplné vyúčtování znějící na cenu ve správné výši.

Jestliže tedy pronajímatel provede vyúčtování nesprávně, není zde (řádného) vyúčtování jako předpokladu pro vznik platební povinnosti nájemce. Protože (řádné) vyúčtování je také předpokladem pro vznik splatnosti částky v něm uvedené (nedoplatku), nestává se vyúčtovaná částka splatná, a to ani z části. Na tomto závěru nemůže nic změnit skutečnost, že pozdější (řádné, správné) vyúčtování může (a většinou také bude), obsahovat - číselně vyjádřeno - zčásti nebo zcela i částky, jež byly původně (nikoli však řádně) vyúčtovány. Nejde zde totiž o to, zda - číselně vyjádřeno - bylo původní vyúčtování vyšší nebo nižší, případně stejné jako vyúčtování řádné (správné). Rozhodné je, že splatnost nedoplatku může nastat jedině na základě (v důsledku) řádného, tj. v souladu se všemi příslušnými předpisy provedeného, vyúčtování (obdobně za dřívější právní úpravy srov. stanovisko Nejvyššího soudu ČR ze dne 16.7.1981 Cpj. 164/80, uveřejněné pod č. 4 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, ročník 1983, nebo rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 9.2.1968, sp.zn. 7 Co 598/67, uveřejněný pod č. 15 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, ročník 1969).

Nebylo-li v projednávané věci vyúčtování ze dne 7.7.1999 za rok 1998 řádné (a do rozhodnutí odvolacího soudu tato nesprávnost nebyla napravena - nebylo provedeno nové, řádné vyúčtování), nemohla se ani část z původně vyúčtované částky stát splatnou od doby nesprávného vyúčtování.

Skutečnost, že žalobkyně po podání znaleckého posudku v průběhu řízení před soudem prvního stupně - poté, co u jednání dne 13.9.2001 vzala žalobu zčásti zpět - požaduje na nedoplatku za rok 1998 namísto částky 24.203,-Kč (s poplatkem z prodlení od 30.10.1999 do zaplacení) částku 14.352,90 Kč (s poplatkem z prodlení od 30.10.1999 do zaplacení), sama o sobě nepředstavuje řádné vyúčtování ve vztahu k jiné (snížené) částce 14.352,90 Kč (byť tato částka byla soudem shledána správnou) a splatnost nedoplatku z vyúčtování (pohledávky) ani v této části nezpůsobuje.

Z uvedeného vyplývá, že rozsudek odvolacího soudu je z hlediska uplatněných dovolacích důvodů správný. Protože nebylo zjištěno (a ani dovolatelkou tvrzeno), že by rozsudek odvolacího soudu byl postižen některou z vad uvedených v ustanovení § 229 odst. 1 o.s.ř., § 229 odst. 2 písm. a) a b) o.s.ř. nebo v § 229 odst. 3 o.s.ř. anebo jinou vadou, která by mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, Nejvyšší soud České republiky dovolání žalobkyně podle ustanovení § 243b odst. 2 části věty před středníkem o.s.ř. zamítl.

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | [www.epravo.cz](http://www.epravo.cz)

## Další články:

- [Reorganizace](#)
- [Soudní poplatky \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Spotřebitel \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správa společné věci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správní řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vylučovací žaloba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Promlčení, insolvence](#)
- [Nepřiměřená délka řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výše výživného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výživné \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Započtení pohledávek \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)